

**Ministerul Economiei și Comerțului
al Republicii Moldova**

RAPORT
privind activitatea zonelor economice libere
ale Republicii Moldova
în anul 2008

CHIȘINĂU 2009

I. Acțiunile statului vizînd coordonarea și monitorizarea privind crearea și activitatea zonelor libere

În perioada de gestiune a continuat procesul de **perfecționare a legislației privind zonele libere**. Guvernul a examinat adresările și inițiativele de modificare, precum și completarea unor acte legislative și normative.

Așadar, în scopul asigurării eficacității activității zonelor economice libere, lichidării neajunsurilor ce împiedică îmbunătățirea climatului investițional în zonele libere, precum și în scopul asigurării protejării intereselor economice ale statului, în anul 2008 de către Ministerul Economiei și Comerțului a fost elaborată și adoptată de către Parlament *Legea pentru modificarea și completarea Legii cu privire la zonele economice libere nr.440-XV din 27 iulie 2001*.

În vederea asigurării eficacității activității zonelor economice libere a fost extinsă lista genurilor de activitate care pot fi desfășurate în zona liberă din contul activității comerciale externe și activității de tranzit. Desfășurarea noilor activități permite de a utiliza mai activ avantajele zonei libere, de asemenea va orienta unele fluxuri trans-europene de mărfuri pentru tranzitarea teritoriului Republicii Moldova.

Legea sus-menționată permite de a simplifica procedura tranzitării prin perimetrul zonei libere a unui volum neînsemnat de mărfuri sau a altor obiecte, importate pentru necesități economice și curente ale rezidenților.

Guvernul ține sub **control** permanent problemele ce vizează crearea și dezvoltarea zonelor libere, precum și respectarea legislației în domeniu. Pe parcursul ultimilor patru ani procedura de efectuare a controalelor a fost racordată la cerințele legislației în vigoare.

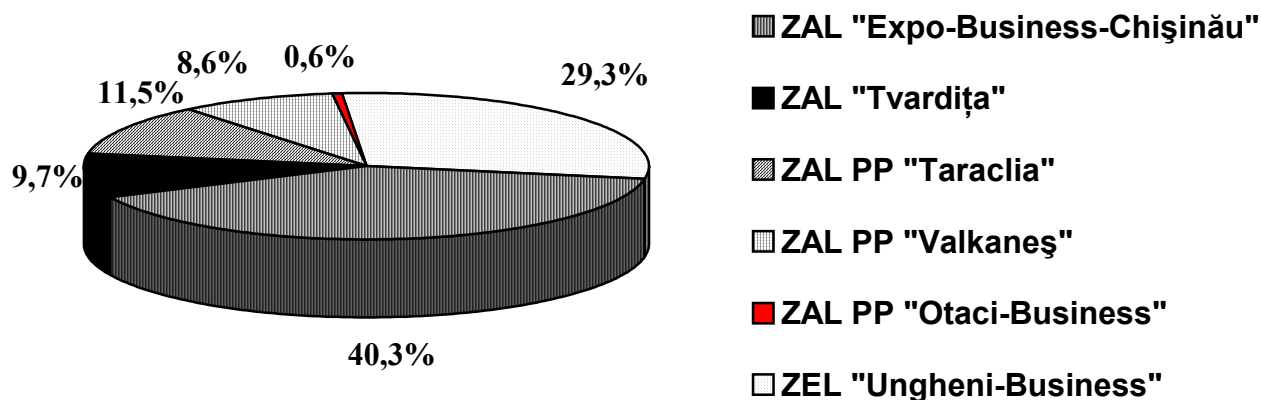
În scopul **mediatizării activității** zonelor libere, Ministerul Economiei și Comerțului elaborează trimestrial, pentru Guvern, rapoartele privind activitatea Administrațiilor și rezidenților acestora, întocmește diverse materiale analitice. Aceste materiale sînt plasate și pe site-ul ministerului.

II. Principalele rezultate ale activității zonelor libere

Conform situației la 1 ianuarie 2009, în 6 zone economice libere erau înregistrați 147 de rezidenți. **Numărul** angajaților rezidenților zonelor libere, conform datelor la sfârșitul anului 2008, a constituit 3586 de persoane. Din numărul total al angajaților 1385 de persoane au activat în ZEL “Ungheni-Business”, 1183 de persoane - în ZAL “Expo-Business-Chișinău”, 294 de persoane în ZAL “Tvardița”, 269 de persoane - în ZAL PP “Valkaneș”, 259 de persoane - în ZAL PP “Taraclia” și 196 de persoane în ZAL PP “Otaci-Business”.

Volumul total al investițiilor în zonele libere pe parcursul întregii activități, la 1 ianuarie 2009 a constituit 116,8 mil. dolari SUA, dintre care în 2008 au fost investite circa 17,6 mil. dolari SUA.

Figura 1. Ponderea volumului investițiilor atrase (pe zone),
conform situației din 01.01.2009

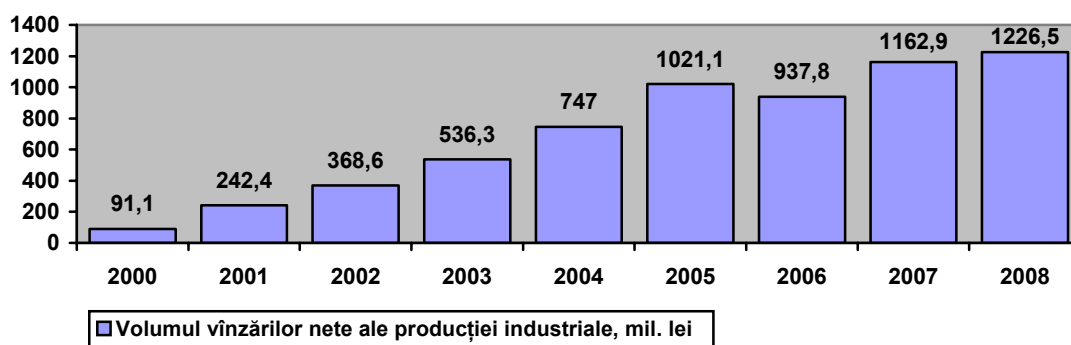
Din volumul total al investițiilor, 47,1 mil. dolari SUA revin ZAL "Expo-Business-Chișinău", 34,2 mil. dolari SUA - ZEL "Ungheni-Business", 13,5 mil. dolari SUA – ZAL PP "Taraclia", 11,3 mil. dolari SUA – ZAL "Tvardița", 10,1 mil. dolari SUA – ZAL PP "Valkaneș". În ZAL PP "Otaci-Business" volumul investițiilor este neînsemnat (0,7 mil. dolari SUA). În comparație cu anul 2000 volumul investițiilor atrase în zonele libere a crescut de 6,2 ori.

**Tabelul 1. Volumul investițiilor în zonele economice libere
(cumulativ de la începutul activității)**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Volumul total de investiții, mil. dolari SUA	18,8	33,8	40,8	51,3	60,5	72,1	88,2	100,8	116,8
în % față de anul precedent	x	179,5	120,6	125,8	117,9	119,2	122,4	114,2	115,9
sporul anual al investițiilor, mil. dolari SUA	x	15,0	7,0	10,5	9,2	11,6	16,1	12,6	16,0
din volumul total de investiții – ponderea pe zone, %									
ZAL "Expo-Business-Chișinău"	41,7	47,8	46,7	47,2	44,1	42,2	39,0	39,4	40,3
ZEL "Ungheni-Business"	x	x	x	1,4	3,3	11,4	22,2	24,7	29,3
ZAL PP "Taraclia"	50,7	32,0	31,8	26,3	22,3	18,6	15,3	14,9	11,5
ZAL "Tvardița"	5,0	2,8	2,3	8,1	14,6	13,9	11,9	10,6	9,6
ZAL PP "Valkaneș"	0,9	16,4	18,2	16,2	15,1	13,3	11,1	9,7	8,7
ZAL PP "Otaci-Business"	1,7	1,0	1,0	0,8	0,6	0,6	0,5	0,7	0,6

În zonele libere crește ponderea activității industriale, care devine genul prioritar de activitate. În anul 2008, volumul total al **mărfurilor produse și serviciilor prestate** în zonele libere a constituit mai mult de 1,5 mild. lei, din care ponderea producției industriale a constituit circa 80%.

**Figura 2. Volumul vânzărilor nete ale producției industriale
în zonele libere**

Volumul vânzărilor nete ale producției industriale în total pe zonele libere în anul 2008 a constituit 1226,5 mil. lei (105,5% față de anul precedent), din care producție în valoare de 873,1 mil. lei sau 71,2% a fost exportată. În comparație cu anul 2000 volumul total al vânzărilor nete (în prețuri curente) s-a majorat de 13,5 ori. Stocurile producției la depozite în anul 2008 s-au diminuat cu 17,6% în comparație cu anul 2007 și au constituit 62 mil. lei.

Tabelul 2. Ritmurile de creștere ale producției industriale în zonele libere

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sporul vânzărilor nete ale producției industriale (în prețuri curente):									
în % față de anul precedent	x	de 2,7 ori	de 1,5 ori	de 1,5 ori	de 1,4 ori	de 1,3 ori	- 9%	de 1,2 ori	+5,5%
mil. lei	x	151,3	126,2	167,7	210,7	250,5	- 83,3	225,0	63,7
Din volumul total al vânzărilor nete ale producției industriale:									
livrate la export, %	77,9	71,8	67,7	74,8	67,9	61,5	71,0	70,8	71,2
livrate în Republica Moldova, %	22,1	28,2	31,5	24,3	24,3	29,2	19,9	19,8	20,9
livrate altor rezidenți ai zonelor libere, %	0,0	0,0	0,8	0,9	7,8	9,3	9,1	9,4	7,9

În total, volumul livrărilor din zonele libere pe teritoriul Republicii Moldova se află în limitele prevăzute de legislația în vigoare. Însă, în unele zone situația este diferită. Dacă, rezidenții ZAL PP "Valkaneș" livrează aproximativ toată producția industrială spre export, atunci rezidenții ZAL "Expo-Business-Chișinău", beneficiind de garanțiile de stat, continuă să livreze pe piața internă un volum considerabil de producție.

Tabelul 3. Ponderea zonelor libere în volumul total al vânzărilor nete ale producției industriale (%)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ponderea vânzărilor nete ale producției industriale pe zone libere:									
<i>ZAL "Expo-Business-Chișinău"</i>	75,9	77,8	70,4	53,9	46,2	41,3	26,9	27,1	29,8
<i>ZAL "Tvardița"</i>	23,6	14,6	9,7	6,7	7,5	12,4	5,8	11,1	12,4
<i>ZAL PP "Taraclia"</i>	0,0	1,1	1,4	7,3	6,0	3,2	2,9	4,4	3,0
<i>ZAL PP "Valkaneș"</i>	-	-	16,9	31,9	25,8	15,0	11,9	5,3	9,1
<i>ZAL PP "Otaci-Business"</i>	0,5	6,5	1,6	-	-	-	-	0,4	0,5
<i>ZEL "Ungheni-Business"</i>	x	x	x	0,2	14,5	28,1	52,5	51,7	45,2

În anul 2008 au fost produse 1,1 mil. dal vin din struguri, 323,3 mii dal divin, 336 mil. unități articole din plută pentru îmbutelierea băuturilor alcoolice, 4,4 mil. m² covoare, 7,9 mil. lei aparate electronice și arzătoare de gaz, 72,7 mii buc module electronice, 76,7 mil. buc. PET-preform, 801,9 mii m² plăci din ceramică, 47,7 mil. lei mobilă, 1,3 mii tone peliculă polimeri, 397 tone granule PVC, 552 mii buc. ambalaje pentru bijuterii, 2,3 mil. lei articole de confecții, 2,9 mil. lei combustibil ecologic etc.

Numai în ultimii trei ani a fost lansată producerea a 10 tipuri noi de produse (module electronice, granule PVC, ambalaje pentru bijuterii, articole de confecții, articole de parfumerie, placi ceramice din mozaică, cusutul manoperei încălțăminte, producerea combustibilului alternativ etc.).

Începînd cu anul 2001 se dezvoltă un nou gen de activitate – **sortarea, ambalarea, marcarea și alte asemenea operațiuni cu mărfurile tranzitate prin teritoriul vamal al Republicii Moldova**. În 2008 volumul acestor operațiuni a constituit 9,8 mil. lei.

Printre **alte genuri auxiliare de activitate** permise de legislație se enumără construcțiile, serviciile comunale, activitatea de arendă și depozitare, alimentația publică.

În ultimii 4 ani volumul total al serviciilor în cadrul acestor genuri de activitate a crescut de 4,7 ori. Dezvoltarea rapidă a genurilor auxiliare de activitate sporește atractivitatea zonelor libere, formează un mediu favorabil de afaceri, creează condiții necesare pentru atragerea investițiilor de proporții și realizarea proiectelor industriale.

Tabelul 4. Genurile auxiliare de activitate în zonele libere

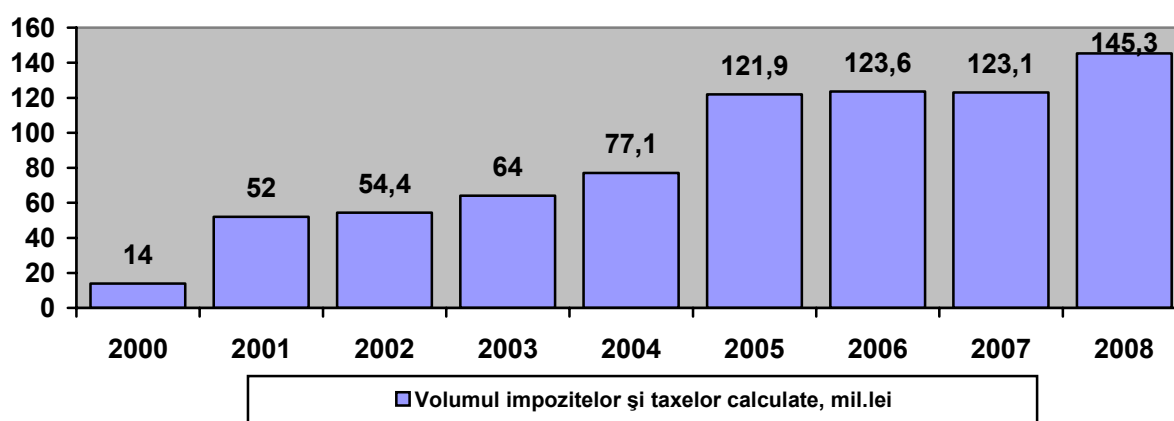
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Volumul vânzărilor nete pe genuri auxiliare de activitate, mil. lei (în prețuri curente)</i>	3,5	10,0	5,0	10,2	12,0	21,1	32,2	45,6	56,2
<i>în % față de anul precedent</i>	x	de 2,9 ori	49,8	de 2,1 ori	117,1	176,5	151,7	142,5	123,3

Dat fiind că din anul 2001 comerțul angro și cu amănuntul, activitatea expozițională, prestarea serviciilor bancare, de asigurare, hoteliere și turistice nu mai sînt prevăzute de lege, a fost stopată înregistrarea rezidenților în aceste domenii. După cum s-a menționat, acei rezidenți care realizau astfel de proiecte investiționale pînă la

punerea în aplicare a modificărilor în legislație, au dreptul să desfășoare în continuare activitățile respective pe parcursul a încă 10 ani.

Volumul **comerțului și cel al serviciilor prestate contra plată**, desfășurate în anul 2008 de către rezidenți în cadrul garanțiilor de stat, a constituit 239,3 mil. lei și 4,7 mil. lei, respectiv. Volumul esențial al comerțului și al serviciilor prestate contra plată revine rezidenților din subzona "Valea Morilor" a ZAL "Expo-Business-Chișinău".

Figura 3. Volumul impozitelor și taxelor calculate

Volumul total al **impozitelor și al altor plăți obligatorii calculate**, conform situației din 1 ianuarie 2009, a constituit 145,3 mil. lei, ceea ce cu 18% depășește nivelul anului precedent. Cea mai mare parte a impozitelor și taxelor colectate - 72%, revine în continuare ZAL "Expo-Business-Chișinău".

Tabelul 5. Volumul total de impozite și taxe calculate pe zone libere

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Volumul total de impozite și taxe calculate, mil. lei	14,0	52,0	54,4	64,0	77,1	121,9	123,6	123,1	145,3
în % față de anul precedent	x	de 3,7 ori	104,7	117,5	119,7	de 1,6 ori	101,4	99,6	118,0
Sporul anual (micșorare), mil. lei	x	38,0	2,4	9,6	13,1	44,8	1,7	-0,5	22,2

În ultimii ani, Administrațiile zonelor libere au început să urmărească mai activ respectarea de către rezidenți a obligațiilor de concurs, precum și cele stipulate în contractele încheiate cu Administrația zonelor.

Pe parcursul anilor 2003-2006 Administrațiile zonelor libere au exclus 24 de rezidenți pentru diverse încălcări sau din voința proprie a rezidentului (33 în anii 2001-2002), în anul 2007 - 6 rezidenți, în anul 2008 – 5 rezidenți. În afară de această, în anii 2002-2008 încă la 13 rezidenți le-au fost retrase autorizațiile pentru desfășurarea activității în zona liberă, iar la 21 de rezidenți suspendate.

Ca urmare a acțiunilor întreprinse față de contravenienți, **numărul total de rezidenți** s-a micșorat de la 91 în 2001 până la 82 în anul 2002. Însă, acest fapt nu a diminuat atractivitatea zonelor libere, numărul rezidenților crescând până la 129 în anul 2006, și respectiv, până la 147 în anul 2008. Dacă în anul 2002 au fost înregistrați 4 rezidenți noi, atunci în anul 2008 au fost înregistrați 15 de rezidenți noi, dintre care câte 4 revin ZEL "Ungheni-Business" și ZAL PP "Taraclia", 3 - ZAL-PP "Valkaneș" și câte 2 revin ZAL "Expo-Business-Chișinău" și ZAL PP "Otaci-Business".